

Prin carte dănuiește spiritualitatea umanității

Margareta CEBOTARI,
șefa sălii de lectură, Biblioteca "Ovidius"

O direcție importantă a activității Bibliotecii publice *Ovidius* o constituie munca de cercetare, inclusiv de elaborare a unor bibliografii.

O realizare cu totul recentă a echipei de la *Ovidius* este lucrarea bibliografică **Sub semnul Istoriei: Cărți vechi și rare în colecția Bibliotecii Publice Ovidius** (sfârșitul sec. XIX- prima jumătate a sec. XX): Catalog / alcăt.: L. Ciobanu, M. Cebotari; responsabil de ed. L. Kulikovski; coord. E. Butucel; lector Vlad Pohilă. – Chișinău, 2004. A fost elaborată cu scopul de a aduce în atenția publicului cititor fondul de carte veche pe care îl deține biblioteca, colecție ce s-a constituit prin generozitatea colegilor de la Biblioteca Județeană Constanta, cu care colaborăm din anul 1994. Datorită acestei colaborări am acumulat un număr destul de impunător de lucrări relevante, inclusiv ediții mai rar întâlnite în bibliotecile Chișinăului. Catalogul cuprinde 502 descrieri bibliografice ale unor cărți apărute în anii 1882-1950, în România, Basarabia, Bucovina și în străinătate, în limbile română, engleză și franceză.

Biblioteca *Ovidius* deține și o colecție de periodice vechi. **Revista Fundațiilor Regale**, publicație lunară de literatură, artă și cultură generală, s-a editat la București în anii 1934-1947 și a avut o influență pozitivă asupra dezvoltării literaturii și culturii interbelice române, beneficiind de colaborarea celor mai de seamă scriitori, critici, istorici literari, oameni de știință și cultură: D. Caracostea, Al. Rosetti, Camil Petrescu, Octavian Goga, C. Rădulescu-Motru etc. Am inclus doar o enumerare cronologică a volumelor de revistă de care dispunem (din păcate, sînt și lipsuri în colecțiile anuale). O lucrare cu descrierea detaliată a conținutului fiecărui număr de revistă ne-am propus s-o efectuăm în viitorul apropiat.

În cele ce urmează, voi încerca să fac o caracterizare a tipăriturilor din fondul de carte veche și rară, incluse și în catalogul sus-numit. Desigur, fondul de **Lingvistică. Filologie. Literatură** este cel mai substanțial, dotat cu volume vechi (223 titluri) și cuprinde operele unor valoroși scriitori clasici și moderni, străini și români, lucrări de filologie generală, de istorie a limbii române, gramatici. Enumerăm unele titluri: *Aristofan. Broastele* (București, 1925); *Homer. Iliada* (București, 1923); *Platon. Dialoguri* (București, 1922); *Galsworthy, John. Tenebre* (London, 1933); *Shakespeare. Regele Lear* (București, 1942); *Goethe. Stella; Clavigo; Egmont* (București, 1925); *Moliere. Școala femeilor* (București, 1922). Din scriitorii români putem evidenția unele nume și opere relevante: *Caragiale, Ion Luca. Opere* (București, 1950); *Cazimir, Otilia. Poezii* (București, 1939); *Hasdeu, B. P.* (3 titluri); *Iorga, Nicolae* (4 titluri); *Isanos, Magda. Țara lumii* (București, 1946); *Macedonski, Alexandru. Poema rondelurilor* (București, 1926); *Neculce, Ion. Cronica. Vol. 1.* (Craiova, 1942); *Slavici, Ioan. "Tribuna" și tribuniștii* (Orăștie, 1896); *Stancu, Zaharia. Albe: poeme* (București, 1937) etc. Dintre lucrările de istorie literară, critică, teorie literară merită să amintim: *Ibrăileanu, G. Scriitori și curente* (Iași, 1930); *Barițiu, Gh. Studii și articole* (Sibiu, 1912); *Bogdan-Duică, G. Istoria literaturii române moderne* (Cluj, 1923). Sunt prezente în acest compartiment și lucrări despre viața și opera unor scriitori cu renume: *M. Kogălniceanu* (2 titluri), *B. P. Hasdeu, Gheorghe Asachi. Ion Creangă* (3 titluri), *Ion Heliade-Rădulescu* (2 titluri); *Edgar Poe, Giacomo Leopardi, Voltaire, Lev Tolstoi, A. Puskin* etc.

Bine reprezentat este și domeniul **Istorie** (78 titluri). Aici pot fi remarcate edițiile princeps din opera lui N. Iorga (16 titluri), documente inedite adunate

în culegerile: *Documentele lui Ștefan cel Mare. Vol 2. Hrisoave și cărți domnești 1493-1503; Tractate, acte omagiale, solii, privilegii comerciale, salv-conducte, scrisori. 1457-1503* (București, 1913); *Vitencu, A. Documente moldovenesti din Bucovina* (Cernăuți, 1929) ș. a. Ar putea fi incluse în seria "Oameni celebri" un șir de ediții consacrate personalităților marcante din istoria umanității: *Bainville, J. Napoleon* (Paris, 1931); *Teodorescu-Braniște, T. Leon Gambetta* (București, 1924); *Dragomir, S. Avram Iancu* (București, 1926); *Duzinchevici, Gh. Cuza-Vodă și revoluția polonă din 1863* (București, 1935); *Iorga, N. Viața și domnia lui Barbu Dimitrie Știrbei, Domn al Țerii Românești. 1849-1856* (Vălenii de Munte, 1940).

Fapte inedite din istoria Basarabiei le găsim în cartea *The Political Status of Bessarabia / by A. Popovici* (Washington, 1931). Volumul este înzestrat cu multe fotografii de epocă, care reprezintă vederi ale locurilor memorabile ale Chișinăului: monumentul lui Ștefan cel Mare și Sfint, Catedrala Adormirii Maicii Domnului și Clopotnița în aspectul ei original, de pînă la demolare. Tot din domeniul istoriei este și unica lucrare de acest autor editată la Chișinău: *Ciobanu, Șt. Cultura românească din Basarabia sub stăpînirea rusă (1923)*.

Biblioteca noastră deține și multe lucrări vechi din domeniile **Științe sociale** (60 titluri) și **Filozofie. Psihologie** (55 titluri). Aici regăsim mai multe ediții din opera filosofilor renumiți români: *P. Andrei* (2 titluri), *I. Brucăr* (2 titluri), *Ioan Petrovici* (9 titluri), *C. Rădulescu-Motru* (8 titluri) și traduceri din opera filosofilor străini: *Boiethius, Saint-Simon, Sextus Empiricus etc.*

Numeroase cărți vechi sunt deja apreciate de utilizatori, fiind solicitate destul de frecvent spre consultare. Studenții, profesorii au cerut pentru studiu astfel de cărți din domeniul **psihologiei și pedagogiei**: *Fay, H. M. Inteligența și caracterul: Anomaliile lor la copii* (București, 1934); *Payot, Jules. Educația voinții* (București, 1921); *Antonescu, G. G. Pedagogie generală* (București, 1930); *Lazăr, Victor. Creșterea în fami-*

lie: Carte scrisă pentru mamele române (București, 1914). În compartimentele **sociologie și politică** s-au făcut mai multe solicitări la ediții vechi: *Stahl, H.H. Tehnica monografiei sociologice* (București, 1934); *Tarde Gabriel. Legile Sociale* (București, 1924); *Aristotel. Politica* (București, 1924); *Petrescu, N. Anglia: Societatea, Statul, Civilizația* (București, 1939); *Gusti, Dimitrie. Sociologia războiului* (București, 1915). Cel mai des au recurs utilizatorii noștri la monografiile de **analiză și sinteză literară**: *Belciugățeanu, Anita. Poezia lui Giacomo Leopardi* (București, 1928); *Popescu-Telega, Al. Romanciero* (București, 1947); *Mazilu, D. R. "Lucefărul" lui Eminescu: Expresia gândirii* (București, 1937) și la lucrări din domeniul **istoriei**: *Iorga, N. Manualul pentru istoria universală al studentului din anul preparator al facultății de litere: Vol. I: Evul Mediu* (București, 1933); *Giurescu, C. Noi contribuții la Studiul marilor dregători în sec. XIV și XV* (București, 1925); *Iorga, N. Istoria românilor. Vol. VIII: Revoluționarii; Vol. IX: Unificatorii* (București, 1938); *Podea, Titus. Transilvania* (București, 1938).

Deseori sunt solicitate edițiile în care se reflectă tradițiile, obiceiurile populare: *Colinde* (București, 1938); *Marian Sim., Fl. Serbătorile la români* (București, 1898); *Pamfile, T.; Lupescu, M. Cromatica poporulul român* (București, 1914); *Opreșcu, Gh. Arta țărănească la români* (București, 1922). O profesoară a rămas uimită de cantitatea și calitatea informațiilor selectate din aceste cărți (pentru un curs facultativ despre obiceiurile populare, propus elevilor). La îndemnul ei și mulți elevi din clasele V-VI și-au purtat pașii spre biblioteca noastră, pentru a regăsi frumusețea timpurilor trecute, fapt din care concludem că anume cartea este un liant al generațiilor.

Cele expuse mai sus ne dovedesc, încă o dată, că civilizația umană este o sumă de cunoștințe și amintiri acumulate de generațiile anterioare. Iar cărțile, și respectiv, lectura, îi fac pe oameni moștenitori ai experienței acumulate de generații, la care se apelează în permanență.